

Handläggare
Julia Synnelius

Datum
2022-06-15

Dnr
S2022/00436

Socialdepartementet

Remissyttrande över utredningen ”Träffsäkert. Införande av månadsuppgifter i bostadsbidraget och underhållsstödet.”

Hyresgästföreningen **tillstyrker** förslaget i sin helhet, med undantag för 8.9 *Fler hushåll med bostadsbidrag och avskaffat flerbarnstillägg för det andra barnet* som föreningen **avstyrker**.

Se motivation nedan under 13.9 Avskaffat flerbarnstillägg för två och tre barn.

Remissyttrande över utredningen ”Träffsäkert. Ett nytt bostads- och familjestöd (Bofast) och statlig underhållsreglering.”

Hyresgästföreningens generella ståndpunkter kring Bofast:

Idag saknas viktiga komponenter i den sociala bostadspolitikens grundfundament. Det har resulterat i omfattande bostadsbrist, och då särskilt brist på rimligt prissatta hyresrätter i storstadsregionerna, hög privat skuldsättning, ökad trångboddhet och stigande boendekostnader. Bostadsbristen har, tillsammans med ett försvagat trygghetssystem, ökade inkomstklyftor och hög invandring under kort tid, satt bostadspolitikens stödssystem under hårt tryck.

Utvecklingen ger fog för en revidering av hur transfereringssystemet bättre ska möta inkomstojämlikheter på hyresmarknaden. Den växande andelen fattiga barnhushåll är ovärdigt en välfärdsstat som Sverige. Därför välkomnar Hyresgästföreningen BUMS-utredningen och dess, mestadels, väl avvägda förslag. Hyresgästföreningen ser särskilt positivt på att stödet till bostadskostnader får en bättre fördelningsprofil och att

användandet av månadsuppgifter kommer att minska skuldsättning till följd av återkrav. Givet utredningens direktiv anser vi att utredaren generellt sätt gjort rimliga avvägningar.

Men det är Hyresgästföreningens åsikt att bostadsbidraget också behöver breddas för att på ett förtjänstfullt sätt kunna jämna ut inkomstskillnader på hyresbostadsmarknaden. Därför anser vi att utgångspunkten för utredningen, att statens utgifter för bostadsbidraget inte ska öka, är olycklig. Att allt fler som har rätt att söka bostadsbidrag börjar göra det, kan inte anses vara en satsning som ska finansieras på nytt. Det är snarare att betrakta som åtgärder av brister i befintligt stödsystem. Med utredningens förslag kommer stödet att kosta vad det borde ha kostat hela tiden. Därtill anser vi att bostadsbidraget borde kunna sökas även av låginkomsthushåll utan barn.

Det är positivt att utredningens förslag inkluderar en höjning av taket för bostadskostnader, men därtill menar Hyresgästföreningen att golvet för bostadskostnader borde slopas och att alla gränssättningar vad gäller bostadskostnader och inkomstgränser borde indexeras så att de håller jämn takt med kostnads- och löneutvecklingen. Utan indexering kommer stödet att urholkas och gradvis förlora sin förmåga att kompensera för skillnader på bostadsmarknaden. En indexering skyddar också kontinuiteten i stödet: det krävs inte regelbundet nya beslut om höjningar och justeringar. En sådan kontinuitet bör prioriteras för att hushåll ska kunna veta vad de kan förvänta sig av stödsystemen.

En annan generell kritik som vi riktar mot systemet är dess komplexitet. Förändringarna som föreslås innebär inte någon som helst förenkling, utan snarare en ytterligare komplexitet i och med det ganska tillintetsäggande konceptet ”Bofast”. Hyresgästföreningen menar att det vore enklare om bostadsbidraget får stå för sig självt, då det bör kunna utökas även till låginkomsthushåll utan barn och till äldre studerande. Den nuvarande positionen mitt i familjestödspaketet låser in bostadsbidraget i familjepolitiken vilket inte är optimalt. Hyresgästföreningen anser att bostadsbidrag behövs för att jämna ut inkomstskillnader på hyresmarknaden, så att alla hushåll kan efterfråga en god bostad.

Därtill vill Hyresgästföreningen påpeka vikten av att bostadsbidrag betraktas som inkomst vid hyresvärdars prövning av hyresgäster.

Nedan presenteras Hyresgästföreningens specifika synpunkter på kritiska förslag i utredningen. Övriga förslag tillstyrker vi utan vidare kommentar.

13.5.1 Taket för bostadskostnader anpassas till dagens kostnader för sådana större bostäder som hushåll med barn behöver

Hyresgästföreningen **avstyrker** förslaget.

Det är positivt att taket för bostadskostnader höjs så att det relaterar till barnfamiljers faktiska bostadskostnader. Hyresgästföreningen ser dock problematiken i att bostadskostnaderna skiljer sig kraftigt över landet, och att taket kommer att vara för lågt satt i storstadsregionerna. Vi stödjer dock den avvägning som utredaren gjort. Att anpassa bostadsbidraget till lokala kostnader skulle kräva att stödet decentraliseras till kommunal nivå, vilket vi tror är mer negativt för likvärdigheten kommuner emellan än utredningens förslag.

Men Hyresgästföreningen kan inte tillstyrka förslaget i sin helhet, eftersom vi menar att taket måste indexeras så att det håller jämna steg med prisutvecklingen i samhället även i framtiden. Utan en indexering så kommer varje års kostnadsökning att innebära att taket gradvis sänks. Därtill skyddar även en indexering kontinuiteten i stödet: det krävs inte regelbundet nya beslut om höjningar och justeringar. En sådan kontinuitet bör prioriteras för att hushåll ska kunna veta vad de kan förvänta sig av stödsystemen.

13.5.2 Golvet för bostadskostnader ska motsvara kostnaden för en bostad anpassad till hushållet utan barn

Hyresgästföreningen **avstyrker** förslaget.

Hyresgästföreningen anser att golvet som anger hur låga boendekostnader som ett hushåll kan ha och samtidigt kvalificera sig för bostadsbidrag, bör slopas. I vår mening fyller golvet inget syfte, då väldigt låga boendekostnader hänger ihop med väldigt låga inkomster. Att ha ett golv utesluter alltså de kanske allra mest ekonomiskt utsatta hushållen. Vi förstår att utredningens förslag är grundat i att bostadsbidraget ska vara till för att jämna ut ekonomiska villkor för just barnfamiljer. Man vill därmed inte subventionera kostnader för bostäder som inte rymmer barn. Hyresgästföreningens utgångspunkt är dock att bostadsbidraget borde breddas även till låginkomsthushåll utan barn, och i linje med detta finns inget behov av ett golv för bostadskostnader.

13.5.3 Bidrag till bostadskostnader i olika boendeformer

Hyresgästföreningen **tillstyrker** förslaget.

Hyresgästföreningen ser mycket positivt på att även inneboende ska kunna söka stöd för boendekostnader. Det finns ingen anledning att exkludera denna grupp.

13.7 Inkomstavräkning

Hyresgästföreningen **avstyrker** förslaget.

Hyresgästföreningen

Box 7514, 103 92 Stockholm. Besöksadress: Norrlandsgatan 7. Växel: 0771-443 443. Webbplats: www.hyresgastforeningen.se.
Mobil Julia Synnelius: 0738 29 19 88. E-post: julia.synnelius@hyresgastforeningen.se.

Hyresgästföreningen delar många av utredarens synpunkter och resonemang kring inkomstavräkningen. Avräkningen bör vara konstruerad så att den blir högre ju högre inkomster ett hushåll har. På motsvarande sätt bör bostadsbidraget minska mindre om ett hushåll inkomster endast marginellt överstiger gränsen för när avräkning startar. En sådan konstruktion skulle enligt Hyresgästföreningens synpunkt öka bidragets legitimitet, vara kostnadseffektivt och träffsäkert.

Hyresgästföreningens uppfattning är att utredningens förslag inte innebär en höjd inkomstavräkning, till följd av direktivens begränsningar gällande marginaleffekter. Utredaren efterfrågar ändå i starka ordalag en vidare utredning av balansgången mellan träffsäkerhet och marginaleffekter. Hyresgästföreningen anser också att vidare utredning krävs. Att minska marginaleffekter borde inte ske på bekostnad av träffsäkerheten.

13.9 Avskaffat flerbarnstillägg för två och tre barn

Hyresgästföreningen **avstyrker** förslaget.

Huruvida flerbarnstillägget är ett träffsäkert och effektivt stöd är en relevant fråga, som med fördel bör besvaras i en separat utredning. Hyresgästföreningen anser att BUMS-utredningens argument för att avskaffa flerbarnstillägget för andra och tredje barnet är bristfälliga. Det är Hyresgästföreningens åsikt att användandet av månadsuppgifter, som skulle göra att fler vågar söka bostadsbidrag, inte är att betrakta som en satsning som behöver finansieras på nytt. Det handlar om att man åtgärdar konstruktionsfel i nuvarande stödsystem. Med utredningens förslag kommer stödet att kosta vad det borde ha kostat hela tiden.

Därtill menar Hyresgästföreningen att bostadsbidraget bör stå för sig självt. Utredningens argument bygger på att bostadsbidraget ingår i familjepolitikens stödsystem. Vi förstår det som att utredningen vill väga upp avskaffandet av flerbarnstillägget för andra och tredje barnet genom att öka det behovsprövade bostadsbidraget. Hyresgästföreningen menar att det finns en poäng med att låta bostadsbidraget vara ett bostadspolitiskt instrument, inte huvudsakligen ett familjepolitiskt. Bostadsbidraget behövs för att jämna ut inkomstskillnader på bostadsmarknaden.

Hyresgästföreningen Riksförbundet

Hyresgästföreningen

Box 7514, 103 92 Stockholm. Besöksadress: Norrlandsgatan 7. Växel: 0771-443 443. Webbplats: www.hyresgastforeningen.se.
Mobil Julia Synnelius: 0738 29 19 88. E-post: julia.synnelius@hyresgastforeningen.se.

Marie Linder

Julia Synnelius

Hyresgästföreningen

Box 7514, 103 92 Stockholm. Besöksadress: Norrlandsgatan 7. Växel: 0771-443 443. Webbplats: www.hyresgastforeningen.se.
Mobil Julia Synnelius: 0738 29 19 88. E-post: julia.synnelius@hyresgastforeningen.se.